

REALITATEA

Biblioteca Universității

Cluj

„Stricatu-s'a bucuria inimei noastre, întorsu-s'a întru plângere jocul nostru. Căzut-a cununa capului nostru și vai nouă.“

Plângerile lui Ieremia 5, 15-16.

ORGAN NAȚIONAL-BISERICESC SĂPTAMÂNAL

Abonamentul anual: 400 Lei.

Director: Dr. I. MATEIU

Redacția și Administrația:
Cluj, Piața Cuza Vodă Nr. 3.

Cenzurat.

ÎNDRĂZNELI SECTARE

În țara noastră problema sectelor religioase este și nouă și veche. *Nouă*, fiindcă abia după războiu devine actuală, în urma faptului că anumite împrejurări — pe care nu-i rostul acestor rânduri să le analizeze — înlesnesc răspândirea unei serii de secte și în mijlocul poporului nostru, făcând în unele regiuni adevărate ravagii; iar *veche*, fiindcă lumea a început să se cam obișnuiască cu sectele, și astfel nu-i mai dă osteneala să le privească în lumina realității, mai ales de când unele și-au câștigat anumite favoruri.

Datorită acestui fapt, dar și concepției greșite, ce totuși mai dăinuiește, că problema sectară privește exclusiv biserica, — sectele au împânzit, cu destulă ușurință, pământul românesc, îngroșându-și mereu rândurile. Iar peste hotare răspândesc cele mai false și tendențioase știri despre situația din țara noastră, vorbind despre „violente și cruzimi înfăptuite pe întinderi mari, de represalii și maltratări“, împotriva lor, pe când știut este că nu există popor mai tolerant decât al nostru.

Or tocmai toleranța aceasta, ades prea excesivă, îi face pe sectari și mai îndrăzneți. — D. p. ziarul baptist „Times“, străin, în ultimul timp se ocupă sistematic de situația baptiștilor dela noi, colportând știri necorespunzătoare adevărului. Se publică aci și o dare de seamă asupra vizitelor făcute la noi, în 1920, 1928 și 1935, de Russhbroocke, — din partea alianții baptiste mondiale, — cuprinzând lucruri mai mult decât inexacte. Se vorbește aci de: ignorantă și incapacitatea poliției române în apărarea baptiștilor, de prefecti de poliție semi-educati, de slăbiciunea, indiferența și sprijinul dat de Ministerul Cultelor *răufăcătorilor*, adică românilor ce-și apără biserica și neamul. Preoțimea noastră, — marea vinovată față de sectari, — și-ar apăra bise-

rica de invazia otrăvitoare a sectelor numai din interes financiar. În deosebi regretatul episcop al Aradului Dr. Grigorie Comșa, e socotit că le-a provocat cele mai mari dificultăți.

Lucru perfect adevărat, zicem noi, fiindcă defunctul „episcop misionar“, a cunoscut bine toate dedesubturile și primejdiile, ce le prezintă sectele pentru biserica și neamul nostru. Dar pentru sectari, apărarea bisericii și neamului nu i-ar fi permisă unui episcop român. — Mai ales îndrăzneală ne pare afirmarea lui Rushbroocke, că în urma vizitei de anul trecut la București „*Gvernul român s'a obligat la o recunoaștere generală a bisericii baptiste, ceea ce constituie o nouă politică*“. Înțelegeți?! Un oarecare Rushbroocke vine și tratează — în numele cui? — cu guvernul român, și acesta se *obligă* (?) repede — față de cine? — pentru anumite chestiuni de ale sectelor. Oare afirmarea aceasta nu-i ceva mai mult decât o simplă îndrăzneală?!

Dar acelaș personaj, care răspândește știri despre prigonirea și maltratarea baptiștilor dela noi, spune că „nu sunt multe țările, în care bisericile comunității baptiste, să progreseze ca în România. Când s'au fixat frontierele actuale, România mărită număra 9600 membrii ai bisericii baptiste, iar la sfârșitul anului trecut 58.480, numai români, fără basarabeni de limbă rusă, și fără asociația ungară, ce numără iarăș câteva mii“, sporire datorită propagandei asidue făcute de predicatorii baptiști și de tinerii crescuți în seminarul baptist dela București, condus de L. Sezonov și alți străini de neamul nostru, și datorită ajutoarelor bănești primite dela „Comitetul misionar“ din America. Deci în 16 ani un spor de 50.000 membri. Să mai comentăm lucrurile? Nu-i nevoie. Afirmarea lui Rushbroocke e destul de limpede grăitoare.

Oricine poate înțelege proporțiile primejdiei sectare la noi.

Deci o elementară datorie de conștiință față de biserica și neamul nostru cere imperios, ca măsurile de combatere să fie intensificate la extrem și

permanent. Preoțimea trebuie să fie mereu de veghe, firește ajutată de toți românii de bine din această țară. Altfel sufletele românești se pustiesc de invazia sectelor, primejdioase pe toată linia, iar răspunderea în fața lui Dumnezeu și a neamului e mare.

O. BUCEVSCI

PRINOS IERARHULUI NICOLAE AL CLUJULUI

STRĂBUNII CEREAU ALTAR

Ușa sa nu cunoștea zăvorul. Ea se deschidea cu aceeaș ușurință pentru purpura poleită cu aur, ca și pentru țundra țărănească încărcată cu mireasma florilor de fân.

Firea lui nu știa ce-i ceasul de oălnă zinică. El nu luase jugul vladiciei ca să doarmă, ci ca să slujească altora.

Lumina vieții sale se împletea din urzeala gândului și din beteala lucrului, căci gândul fără de faptă mort este.

Tot gândul său era iscusit și toată înfăptuirea meșteră. Dar cel mai frumos și cel mai drag li eră gândul altarului străbun și acesta vrea să și-l topească în cea mai maiestrosă întru chipare.

Razele acestui vis îi luminau cărarea vieții. Vraja lui îi stăpânea toată făptura. Deaceea șoptea adesea în fața bisericeții gârbovite ca o spinare de neam robit și izgonite ca o leproasă, la spatele Cetății trufase:

— Tu, bisericeța mea străbună, din cenușărcasa Clujului te-oi face crăiasa lui... Din schituleț spetit te-oi schimba în bazilică strălucită... Tu, Chivot sfânt al Legii mele strămoșești, tu ai să fii și Chivotul Învierii Neamului din Ardealul liber!...

Șoaptele sale tainice aveau tăria jurământului. Pentru înfăptuirea vieții avea s'arunce pe rugul jertfei toate comorile ființei sale,

Ierarhul le-a și jertfit. Și din muntele jertfei a răsărit altarul de mărgăritar din inima Ardealului.

O, cu câtă dragoste-l încunjură privirea lui părintească, din clipa când s'a zămislit, în temelie, până la înălțarea Sfintei Cruci pe creștetul cupolei aurii! O, cu câtă gingășie îi îmbracă scheletul de oțel în haina marmurei lucitoare! Și cu câtă dărnicie-i împodobi sânul cu florile

frumuseței ce naște frumusețea sfântă a duhului!...

Cu adevărat farmec este ochiului și dulce înălțare sufletului această minunată ctitorie. La sărbătoarea târnosirii ei, cu strălucire vovodală, un vistiernic al Țării, vrăjit de chipul catedralei, întreabă pe ctitorul fericit:

— Spune, Preasfințite, de unde-ai luat iscusința și puterea, cu care ne-ai dat această minune.

— Dela vie și dela morți, îi răspunse vladica'n glas de spovedanie.

— Dela vie aș înțelege. Ei și-au putut îmbiă și destoinicia și arginții. Dar, dela morți?...

— Ei mi-au dat ajutorul cel mai mare.

— Prin fundațiile lăsate.

— Prin sufletul lor.

— Cari morți?

— Străbunii!...

Aici fața ctitorului se rumeni ca'n lumina unui candelabru și începu a povesti bătrânește:

— Mulțumesc lui Dumnezeu că mi-a scos în cale oameni buni, cari înțelegeau că'n Clujul Învierii cuvine-se să se înalțe Biserica Învierii. Și pe aceștia dintre cei de pe culmi. Mai ales Regele Biruinții stăruia ca oastea sa biruitoare să se închine în Biserica Biruinții. Iar sfetnicii săi luminați țineau ca tinerimea școlărească să-și lumineze sufletele în raza rugăciunii din Biserica Luminii.

Ei mi-au dat și din duh și din puțința visteriei. Totuși, nu odată m'a impresurat strămtoarea. Mă copleșea chiar ceața desnădăjduirii. Și-mi ziceam atunci îndurerat:

— De unde-oi mai scoate danii, să văd gata casa Domnului?... De unde?... De sus mi-e greu să mai cerșesc... De jos n'am ce mai culege... O, de-aș avea eu comori, cu cât drag le-aș aduce jertfă pentru Jertfelnicul Ardealului!...

În clipele acelea grele, însă, îmi îndreptam privirea posomorâtă spre Dealul Feleacului, spre groznița preafericitului Daniil, întâiul vlădică ardelean al Feleacului, și-mi vărsam la căpătâiul lui amarul sufletului meu. Iar duhul său par'că-mi spunea:

— Nu te teme, frate bun, căci Sfântul Lăcaș nu va rămâne neisprăvit. Du-te numai la treptele Tronului și vestește soția voevodală moldoveană: De n'a putut înfăptui Ștefan cel Mare, prin sluga sa Daniil în zile negre, să înfăptuiască Voievodul Tuturor Românilor, în zilele strălucirii, prin smeritul vlădică Nicolae! Iar dela Vodă nu vei ieși cu mâna goală.

Și soția străbunului îmi împrăștia pe câțeva vreme grijile banului.

La altă ispitire a sărăciei gândul meu alunecă peste coama dealului și se sălășluea pe Câmpia-Turzii, pe lunca Arieșului, lângă locul sfânt unde căzut-a cu sabia în mână Ar-

hanghelul Neamului, pentru izbăvirea noastră. Și gândului meu Mihai-Vodă îi răspundea cu duh de lumină:

— Chiar de s'or surpa Carpații, Lăcașul trebuie să se înalțe! Că-i așezat pe temelie de mucenic! Aici mi s'a stâns în țepă străină cel mai îndârjit voinic din oastea mea, căpitanul Baba Novac!

Du-te dar, vlădică mult ostenitor și bate iar în poarta Regelui Întregitor de Țară și spune-i:

— Strigă Mihai dela Turda, să nu-i lăsăm căpitanul uitat.

Și Regele-mi deschise visteria.

Iar când s'a sfârșit și-acest dar, ridicatu-și-au glasurile cetele memorandumilor și șireagurile „internațiilor“, cari stropiră cu sângele lor zidurile temnițelor Clujene și la rugămintea lor s'au deschis și alte inimi și alte pungi și cucernicul vis strămoșesc și-a luat întru chiparea în altarul pe care-l vedem acum cu ochii noștri.

Străbunii, și din morminte cereau altar!

„Vișta Ilustrată“.

A. NANU

PREOTUL ȘI POLITICA

Ziarele se ocupă de atitudinea dărză a P. S. Episcop *Vartolomeu* dela Râmnic, prin care oprește cu desăvârșire politica în activitatea preotului. Unii dintre politicieni vor fi foarte surprinși de această atitudine, unde-și văd periclitare interesele proprii: pe noi însă ca preoți nu ne miră faptul în sine. Au mai fost astfel de glasure nu de mult și dacă nu toți Arhieriei s'au pronunțat în publicitate, nu putem crede că ei nu s'ar fi ocupat și de această problemă capitală.

Așa de pildă P. S. nostru Episcop *Nicolae Ivan* a pus în discuția conferințelor preoțești, chestiunea politicii. S'a lăsat să fie desbătută de înșiși aceia cari trăesc și cari s'au isbit mai mult de politică, și pot cunoaște și avantajele sau dezavantajele ei în viața pastorală.

Am avut onoarea de-a fi încredințat cu recenziunea alor

119 lucrări ale preoților noștri din Eparhie, și dacă în cele următoare voi face unele precizări, trebuie a fi socotite nu ca opinii personale, ci ca niște concluzii sincere venite dela tot atâția preoți, cari și-au exprimat convingerile proprii în chip desinteresat și obiectiv.

Citind lucrările îți întărești convingerea că, preoțimea noastră este desgustată și amărâtă de politica demagogică și interesată, ce se practică azi. Ca un singur glas, se ridică preoțimea împotriva unei atari politici. Ea nu poate cadră cu misiunea creștină a preotului, ca propoveditor al învățăturilor creștine, fiind un mijloc nu de împăciuire, ci de învrăjbierea oamenilor.

Dacă în privința aceasta sunt unanimi în convingeri, nu tot așa se prezintă faptul când primim politica în sensul ei ideal. Aici păreri se împart.

Majoritatea preoților, considerând rolul preotului de-a fi îndrumătorul poporului dela sate întru toate, apoi activitatea și lupta purtată de el înainte de unirea cea mare precum și chemarea lui, ca azi să fie ce a fost în trecut totdeauna, — este de părerea că, preotul trebuie să facă politică însă nu politică de partid sau de foloase personale ci *politică națională*. Prin aceasta ei înțeleg o astfel de activitate pastorală, în care pecetea Evangheliei lui Hristos să fie imprimată pretutindeni — chiar și în politică.

Preotul e dator să fie în primul rând slujitor al altarului și numai după aceea îndrumătorul credincioșilor săi, pe calea cea bună întru îndeplinirea datoriilor *cetățenești*. A-l ținea de parte de oamenii politici vrămași bisericii și a-l sfătui la pace și unire, aceasta e politica sănătoasă a preotului și atunci și el va pluti peste toți ca un „*părinte*“ adevărat.

La această convingere (55) se alătură încă un grup (21) care vede realizarea ei cu mai multă șansă de reușită, dacă preoțimea va fi bine organizată, ca grup așa zis *profesional*. Când exprimă această părere, sunt departe de noțiunea „clericalism“, care nu poate fi cuprinsă de noi, ci singur nizuința spre o unire și încheiere a forțelor pentru o mai demnă apărare a noastră, îi face să-și exprime această convingere.

Felul acesta de-a vedea politica, ca o armă de întărire creștină și națională — nu se face aluzie la nici un partid — va avea consecințe ideale în viața pastorală. Astfel că, un număr de preoți (26) cari beneficiază personal de pe urma politicii sub o formă oarecare, și pledează pentru politica de partid — de pe urma căreia pot satisface anumite interese

obștești, trebuie să cedeze față de convingerea majorității. Un preot ideal, care practicând politica Bisericii și a Neamului se poate impune în fața oricărui bărbat politic, căci e ajutat de poporul său grupat în jurul „*părintelui*.“

Pentru desăvârșirea icoanei politice văzută de preoțimea noastră voi aminti, că (17) o parte mică și mai rigoristă își exprimă dorința, ca preotul să nu facă nici o politică; el fiind slujitor al altarului și nu al celor lumesti. Aici ne vin în minte cuvintele Mântuitorului: „*Dați cele ce sunt ale Chesarului, Chesarului și cele ce sunt ale lui Dumnezeu, lui Dumnezeu.*“

Rezumând păreri exprimate, se evidențiază convingerea majoritară, ca preoțimea — departe de partidele politice — unită în vederi și principii să colaboreze cu poporul pentru binele țării. Această colaborare încadrată în chemarea lui sfântă, va fi spre binele lui personal și obștesc. Calea ce trebuie să urmeze în acest scop, o va afla în munca desinteresată și creștinească pentru realizarea divinei dorinți: „*vie împărăția Ta.*“

Pr. T. CIURUȘ

Lucrările Sf. Sinod. Înainte de a fi prorogată, supremul for bisericesc s'a ocupat de câteva probleme de interes deosebit. Astfel a aprobat rezultatul conferinței româno-engleze cu privire la validitatea hirotoniilor anglicane. Rezultatul se va comunica și Patriarhiei din Constantinopol, spre a-și da adeziunea. Constatându-se că, în anii din urmă apar tot mai multe scrieri religioase, pline de învățături greșite, s'a hotărât instituirea cenzurii bisericești. În sensul ei, ori ce lucrare va trebui supusă, înainte de tipărire, Episcopului local, care o va cerceta din punct de vedere dogmatic. O întrebuintare înțeleaptă a acestui mijloc de supraveghere spirituală va fi de folos Bisericii. În sfârșit s'a examinat și propunerea pentru înființarea „Casei Cultelor“, — găsindu-se că ea n'are un temei legal necontestat.

FOILETON

Intrarea triumfală a Mântuitorului în Ierusalim.

Ioan 12, 12—19.

(Matei 21, 1—16; Marcu 11, 1—10 Luca 19, 29—44).

A cincina zi înainte de patimi, Duminecă în 10 Nisan, Mântuitorul părăsind Betania, (unde soseise numai cu o zi înainte, fiind oaspele prietenului său Lazar), se îndreaptă spre Ierusalim. Este urmat ca de obicei de apostoli, ucenici și mulți pelerini, cari vin în orașul sfânt să petreacă sărbătorile Paștilor. În drum se oprește pentru un mic popas în localitatea Betfage, trimițând pe doi din apostoli să-i aducă asina și mănzul ei, pe cari îi vor găsi legați de un gard. Le pune în vedere, că dacă cineva întreabă: pentru ce desleagă și duc asina? — să răspundă: Domnul ne-a poruncit aceasta.

Porunca este satisfăcută.

Mântuitorul încăleacă pe mănzul asinei, con-

tinuându-și drumul. Aceasta nu fiindcă ar fi fost obosit, nici dintr'un simplu capriciu, ci pentru a plini prorocia Scripturilor. Pentru El și pentru această ultimă călătorie a Lui spre Ierusalim, au scris profeții Isaia și Zaharie cuvintele: „Spuneți Ficei Sionului: iată împăratul tău vine la tine blând și călare pe mănzul asinei, fiul celei de sub jug.“

Realizarea prezicerii lor, trebuie să fie un prețios indiciu, atât pentru iudaismul necredincios, cât și pentru întreaga omenire, că Iisus este mai mult decât umilul învățător din Nazaret, este însuș obiectivul profețiilor Vechiului Testament, este întru chiparea Mântuitorului promis de Dumnezeu, autentica incarnațiune a dumnezeirii.

El vine călare pe mănzul asinei, un rege al păcii, în mijlocul lumii învrăjbite de ura păcatului. El vine ca un rege al luminii, pentru a da lovitura de grație puterilor întunerecului în lume. El vine să aducă suprema jertfă pentru libertatea omului din cea mai umilitoare sclăvie.

Osanale îi cântă însoțitorii fascinați de divina măreție a momentului. Cu osanale îl întâmpină Ierusalimul, obidit de sclăvia răului.

„Osanna, binecuvântat fi, cel ce vine în numele Domnului, regele lui Israil.“

Drumul pe unde trece este un covor de haine și flori de primăvară. Primăvară este în natură, primăvară în suflete. Primăvara nădejdi în trimsul lui Dumnezeu, însufleștește pe cei mai mulți din câți au ieșit la porțile orașului să-l întâmpine.

În lumina soarelui primăvăratec nu lipsesc nici petele de umbră. Satana își dispută întâietatea în lume. Uneltele lui, fariseii mândri și vicleni, cu frunțile încrețite de mânie, strică armonia tabloului. Osanalele cari umplu văzduhul, îi exasperează. Ei cer sărbătoritului să certe mulțimea pentru manifestarea ei plină de dragoste și încredere. Ei cer imposibilul. Mântuitorul le răspunde: „Zic vouă, de vor tăcea aceștia, pietrele vor striga.“ Lc. 19, 40.

Da, însăș natura moartă, ia parte la sărbătorirea lui Dumnezeu. Peste câteva zile ucenicii și mulțimea, în fața crucii de pe Golgota, au amuțit, dar a vorbit natura. S'a cutremurat pământul, s'au prăbușit stâncile, iar soarele și-a întors privirea în fața crimei săvârșite de uneltele diavolului. Pământul și cerul îi cântă osanale fiului lui Dumnezeu.

MOȚIUNEA congresului extraordinar al clerului ortodox.

După desbaterile congresului extraordinar al clerului ortodox care s'a ținut Joi 19 c., adunarea a votat în unanimitate moțiunea de mai jos:

1. Clerul ortodox român protestează cu ultima energie contra ofensei ce i se aduce de către necunosători sau vrăjmași ai credinții creștine ortodoxe, că se agită numai pentru nevoile lui materiale. Clerul reclamă cu modestie, dar cu demnitate și perseverență să i se acorde un minim legal și firesc de existență, spre a se putea devota și de aci înainte, ca și în trecut, nobilei și importante sale misiuni, de care este deplin conștient.

2. Congresul constată că declarațiile d-lui ministru al cultelor, Al. Lapedatu, cu privire la modificarea art. 19 și 21 din legea de organizare bisericească și suprimarea curbelor speciale ale salariilor clerului, nu se înfăptuiesc. Clerul ortodox este amenințat să rămână și de astă dată în afară de lege, întrucât bugetul cultelor se alcătuește după același sistem de amputări arbitrare din anii trecuți, sistem împotriva căruia clerul a avut câștig de cauză prin justiție.

3. Până la armonizarea salariilor sale cu ale celorlalți funcționari publici, clerul nu cere decât satisfacerea revendicărilor recunoscute în mod formal ca îndreptățite, și anume: modificarea art. 19 și 21 din legea de organizare bisericească și salarizarea integrală de stat atât pentru preoți, cât și pentru cântăreși, pe baza bugetului cultelor din anul 1930.

4. Congresul cere să se prevadă în bugetul statului salariile pentru actualii preoți, extrabugetari, cari se găsesc într-o situație de neagră miserie, iar pe viitor să nu se mai înființeze asemenea posturi extrabugetare.

5. Congresul cere să se prevadă în buget salariile pentru cântăreșii bisericești din Ardeal, cu școală, cari în prezent nu primesc niciun salariu.

6. Congresul cere ca și preoțimea din Ardeal să fie înscrisă la Casa generală de pensiuni, întrucât până azi nu s'a rezolvat încă această legitimă cerere a clerului ortodox din Ardeal.

7. Clerul ortodox cere cu stăruință să se grăbească denunțarea Concordatului cât și a acordului cu Roma, pentru a se apăra interesele statului român, prin readucerea în patrimoniul statului, a averilor Status-ului catolic, administrat de romano-catolici în folosul ungarilor.

8. Clerul ortodox cere să se intervină pentru aducerea în țară a fundației Gojdu, pe care în mod abuziv o deține statul maghiar la Budapesta.

9. Congresul cere să se legezeze cu un ceas mai de vreme desființarea organizațiilor francmasonice din întreaga țară.

10. Congresul face apel la Înălții Chiriarhi să binevoiască a stăruii pentru scoaterea clerului din situația gravă în care se găsește, situație din care vrăjmașii bisericii întesc să provoace o prăpastie între Episcopat și clerul de mir.

11. Congresul invită pe preoții cari fac parte din partidul liberal să-și prezinte demisiunile din acest partid, în cazul când revendicările promise clerului de către guvern, nu sunt satisfăcute nici de data aceasta. Demisiunile se vor înainta comitetului central al asociației clerului. Aceiași măsură o vor lua și preoții din alte partide, în cazuri similare.

12. Congresul invită pe preoții parlamentari să-și facă toată datoria față de Biserică și slujitorii ei, sprijinind în Parlament revendicările clerului, iar în caz de nereușită, să tragă consecințele demisionând din Parlament.

13. Congresul invită pe preoții cari sunt membrii ai adunărilor eparhiale și ai Congresului național bisericesc, să demisioneze din aceste adunări, dovedite inutile, față de ho-

tărârile luate de ele, dar nerealizate, în ce privește îndreptăcirile clerului.

14. Congresul împuternicește Comitetul central al asociației generale a clerului să continue acțiunea în justiție, pentru apărarea drepturilor clerului ortodox, cu privire la salarizare.

15. După triste constatări făcute de cler, în ce privește nesoco-

tirea sistematică a drepturilor sale, din partea conducătorilor politici ai țării, congresul crede că a sosit vremea ca preoții să explice poporului că biserica neamului nu poate fi umilită la nesfârșit de către vrăjmașii credinței creștine ortodoxe, cu complicitatea condamnată a oamenilor de conducere.

INFORMAȚIUNI

Salarizarea Clerului. În urma Moțiunii votate de congresul general extraordinar al preoțimei, s'au făcut demersuri stăruitoare pe lângă Guvern, pentru împlinirea dreptelor revendicări atât de bine cunoscute. Răspunsurile primite nu erau satisfăcătoare, fiind că eră vorba numai de jumătăți de soluții, și anume salarizarea integrală dela stat se asigură numai bugetul pe 1937—38, iar pentru anul bugetar 1936—37 aveau să se completeze salariile din veniturile unei instituții nouă, numită Casa Cultelor.

Sf. Sinod a trimis a doua delegație în frunte cu însuși I. P. S. Patriarh Miron, ca luând contact cu șeful guvernului să determine o rezolvire echitabilă. Se pare, că această intervenție a avut rezultat, deoarece în ședința Senatului din 24 I. c. dl. C. Angelescu, Ministrul Instrucției publice a anunțat că pe lângă cererile corpului didactic a fost satisfăcută și preoțimea, acordându-se sumele necesare pentru salarizarea ei.

În loc de cununi pe sicriul răposatului Episcop Nicolae Ivan. La Caseria Consiliului Eparhial au intrat următoarele danii pentru ajutorarea săracilor: Consiliul Eparhial Cluj 5000 Lei; Banca Centrală Cluj 5000 Lei; Episcopul Vasile al Caransebeșului 2000 Lei; Consiliul Eparhial Arad 2000 Lei; Consiliul Eparhial Oradea 2000 Lei; Prefectura județului Cluj 2000 Lei; Banca

„Vatra“ Cluj 2000 Lei; Prof. Dr. Emil Teposu 1000 Lei; Dr. Liviu Pop 1000 Lei; Corul Episcopiei Cluj 1000 Lei; Prof. Dr. Ion Minea 500 Lei; Prof. univ. Dr. Gusti 500 Lei; Protopopiatul Lăpuș 500 Lei; Consilier Dr. Seb. Stanca 300 Lei; Consilier Dr. Vasile Sava 300 Lei; Prof. I. Mateiu 300 Lei; Cimoca 200 Lei; Prot. Ioan Cioara 200 Lei; mai mulți 150 Lei. Cluj, la 17 Martie 1936. — Consiliul Eparhial.

Episcopia misionară din America. Începe să ne sosească vești bune din Statele Unite. P. S. Episcop Policarp Morușca plecat în vara trecută peste ocean, desfășoară o activitate vrednică de admirația noastră. Chiemat la misiunea extrem de grea, de a da viață unei Episcopii în țări străine, lipsit de condițiile elementare unei asemenea opere, P. S. Sa nu s'a speriat de aceste piedeci enorme. Cu prudență și răbdare a căutat să străbată toate coloniile de pe întinsul continent, aducând mângăiere și îmbărbătare celor părăsiți, imprăștiați și învălșiți. Organizarea consiliului eparhial și a parohiilor, spre a stabili o viață ordonată, legală și activă eră punctul inițial dela care trebuia să plece. Cea dintâi pastorală trimisă anul trecut credincioșilor, cuprinde un vast și armonios program de muncă, ce onorează în chip deosebit pe noul Episcop. Nu ne îndoim, că treptat el va fi realizat, dacă va fi sprijinit de păstorii săi, dar și de Statul care l-a trimis acolo. Tiparul lucrează de zor. După „Calendarul“ epuizat pe neașteptate, P. S. Policarp a pus la

Dacă venirea lui Iisus la Ierusalim pentru a aduce jertfa ispășitoare, bucură și entuziasmează mulțimea dornică de mântuire, nu mai puțin trebuie să ne hucure și pe noi. Jertfa adusă, este pentru omenirea tuturor timpurilor. Prin mijlocirea ei și noi suntem puși în binecuvântata situație de a reface legătura cu ceriul. Cum nu ne-am bucura de supremul dar al dumnezeirii prin care dobândim libertatea din nedeamna sclăvie a iadului? Cum nu ne-am bucura, când numai prin crucea Golgotei dobândim garanția vieții vecinice?

De această bucurie însă nu beneficiază tot sufletul. Nu tot Ierusalimul l-a întâmpinat pe Hristos cu osanale. Numai cei ce au crezut în dumnezeirea lui, cei ce au nădăjduit în binefacerile operei lui, l-au însoțit pe drumul gloriei. Alături stau cei nevrednici, cei mândri de știința și puterea lor. Sunt fariseii și cărturarii, cari nu-i cântă osanale, ci vor să înăbușe bucuria celor dintâi.

Fi-vom cu sufletul asemenea celor ce s'au bucurat, și noi ne vom bucura; fi-vom asemenea fariseilor, ne vom întrista de bucuria celorlalți.

Dar putea vom noisă ne asemănăm farisei-

lor, după ce ne-am botezat cu botezul lui Hristos, murind lumii celei vechi, lumii necredinței și păcatului — și viind lumii celei noi, lumii mântuirii? Este fără de rațiune, este un blestem de sub care să ne subtragem. Și chiar dacă un moment nenorocit ne-a dus pe acest dovârniș al necredinței și păcatului, amintirea triumfalului drum al Mântuitorului spre rugul de jertfă, are menirea să ne cheme la realitate. Adam din noi trebuie să moară, pentru a putea via Hristos.

Tu suflet creștin, rătăcit de ogașul vieții tale firești, deschide-te lui Hristos, precum porțile Ierusalimalui s'au deschis ca să-l primească. Fă-ți din el un rege, un mântuitor; precum mulțimea în osanale l-a aclamat. Fii lui tovarăș credincios, iubitor și ascultător. Numai astfel vei fi vrednic de bucuria mării lui.

Prof. Dr. L. G. MUNTEANU

■ ■ Abonați și răspândiți ■ ■
■ ■ „VIAȚA ILUSTRATĂ“ ■ ■

Meditație.

Doamne, fiecare zi e un prilej de păcat. Zi-tele noastre sunt multe. Cine va putea număra și socoti fărădelegile noastre? Numai tu Părinte!

Noi nu suntem vrednici să privim la ceriul bunătății tale. Bunătatea ta cine o poate înțelege și explica?

Acți pe pământ există o altă ordine și înțelegere decum Tu ai vrut-o, decum învățăturile Tale o poruncesc.

Te-ai desprins din înălțimile ceriului ca o rază luminoasă pentru a pogori în inimi.

Inima omului a fost patria unde ai vrut să sălășluești Tu. Din ea ai vrut să-ți faci cetate nebiruită contra dușmanilor Tăi.

Coboară și în inima mea Doamne! Prin razele învățăturii Tale alungă norii păcatelor mele. Nu lua dela mine duhul smereniei și al umilinții, ca să-mi pot mărturisii păcatele mele.

În fața strălucirii Tale înalte îmi plec azi ochii și gândurile mele.

Pustiu și gol sunt fără Tine Doamne, de aceea mă rog și strig: Iisuse ajută-mi!

Pr. GR. TRIMBIȚAȘ

cale și foaia săptămânală *Solia*, ca oficios al Episcopiei, care apare dela 21 Februarie c. în condiții foarte bune.

Facem cele mai bune urări pentru consolidarea și înflorirea Episcopiei noastre din America, căreia îi este rezervat și un însemnat rol național pe lângă cel religios.

„Al XXXIII. ajutor“ din „Fondul ajutorului preoțesc“ al Eparhiei Clujului, în suma de 55.500 Lei s'a acordat văduvei fieiertatului preot paroh Ioan Oniga din Micoșlaca prot. Aiud, decedat în ziua de 13/III. a. c.

Consiliul Eparhial.

Un concert religios. În ziua de 25 I. c. a avut loc la ora 11 a. m. în Teatrul Național un mare concert religios, la care și-au dat concursul artistic corurile dela liceele Barițiu și Anghelescu, Seminarul pedagogic, Școlile normale, Școlile comerciale, al Academiei teologice, mixt al Catedralei ortodoxe române și Conservatorului de artă. S'au executat admirabil o serie de compoziții din toți autorii de seamă, cunoscuți la noi, prilejuind ascultătorilor clipe de mare bucurie sufletească. S'a făcut dovada și cu acest prilej, ce elemente bune avem pentru muzica religioasă și ce trist este să vedem și azi biserici în Cluj, unde nu activează nici un fel de cor. Sprijinul, cât de minimal, al credincioșilor ar remedia curând această stare de lucruri. Pe viitor asemenea concerte religioase nu trebuie să fie stabilite la ore, când în biserici e slujba sfintei liturghii.

O conferință despre Culte. Dumineca trecută prof. univ. Lazar Iacob a ținut în sala IV. dela Universitate o foarte interesantă conferință despre „Biserica dominantă și egala îndreptățire a cultelor.“

Într'o expunere curgătoare, simplă și judicioasă, conferențiarul a arătat care-i regimul constituțional al Cultelor din România. Într'o paralelă instructivă a demonstrat situația de inferioritate a Bisericii dominante față de Cultele minoritare, nu numai sub raportul autonomiei față de Stat, ci și în privința materială și a subvențiilor ce se primesc. Probele aduse au lăsat o profundă impresie asupra publicului, căruia nu-i venea să creadă, că poate fi tratată atât de nedrept Biserica neamului. Asemenea conferințe ar trebui să fie ținute prin toate orașele țării, ca opinia publică să ia cunoștință din mărturia specialiștilor — cum este și prof. Iacob — de adevărata situație a ortodoxiei, și să dea un concurs efectiv celor cari luptă pentru prestigiul ei. F. O. R.-ul îi așteaptă sub steagurile lui.

Cartea religioasă și formarea limbii. Prof. V. Cartoian dela Universitatea din București a ținut o conferință la Societatea Tinerimea Română, vorbind despre rolul cărții religioase în formarea limbii. Relevând atacurile neprept contra Bisericii din zilele noastre, arată că ea a naționalizat serviciul divin, a dat o limbă literară unitară prin cărțile

„VATRA“
instituit de credit și economii, societate pe acții în Cluj.
— Sucursală în Mociu. —

CONVOCARE

Domnii acționari ai Institutului de credit și economii „VATRA“, societate pe acții în Cluj, se invită în sensul statutelor la

adunarea generală extraordinară,

care se va ținea în Cluj, la 15 Aprilie 1936, la orele 10 a. m., în localul institutului (Str. Regina Maria Nr. 47). În caz, că la această adunare nu s'ar prezentă numărul acționarilor cerut de statute, prin aceasta se convoacă adunarea generală, în sensul §. 23 din statute, pe ziua de 30 Aprilie 1936, la orele 10 a. m. cu aceeași ordine de zi.

Ordinea de zi:

1. Deschiderea adunării generale și constituirea.
2. Deciziune asupra fuziunii cu „Banca Românească“ de pe Valea Someșului s. a. în Dej și stabilirea condițiilor de fuziune.
3. Urcarea Capitalului Social reclamat de fuziune.
4. Modificarea statutelor în conformitate cu Legea bancară și în urma situației schimbate prin fuziune.
5. Complectarea Consiliului de administrație reclamat de fuziune.
6. Complectarea Consiliului de cenzori în urma fuziunii.
7. Închiderea adunării generale.

Domnii acționari, cari voesc să participe la adunarea generală, sunt rugați a-și depune acțiunile înainte de deschiderea adunării generale la casa institutului, conform §. 19 din statute, cum și documentele de plenipotență. — Acțiunile se mai pot depune la toate institutele membre la „Solidaritatea“, dar cel mult până la 13 Aprilie 1936.

Din ședința plenară a Consiliului de administrație „VATRA“, ținută la 27 Martie 1936.

(4) 1—1

Consiliul de administrație.

ce le-a tipărit, a creiat arta noastră veche și prin ea un suflet românesc deosebit, a ocrotit toată ortodoxia orientală în vremea lui Brâncoveanu și a slujit ideea de unitate națională. E de cel mai mare interes pentru Biserica și idealurile ei, ca aceste adevăruri istorice să fie spuse cât mai des de către savanții noștri, spre a intra adânc în conștiința publică.

Conferință. În cadrul conferințelor organizate de cercul de studii al societății „Credința Ortodoxă“ a studenților în teologie, Luni, în 23 Martie, a conferențiat pâr. prof. Dr. Ioan Pașca, despre „Călugarul Nichita Peptosul și Cardinalul Humbertus“. Au asistat dnii profesori O. Bucevschi, L. G. Munteanu, G. Stănescu, dnii consilieri V. Sava și L. Curea, pâr. I. Goron, membrii societății etc. — Dl conferențiar arată mai întâi faza în care se găsea conflictul dintre biserica apuseană și cea răsăriteană în secolul XI. Expune apoi, atitudinea personajilor marcante (Celulariu, Nichita Peptosu etc.) față de pretențiile delegaților Romei, precum și certurile și excomunicările reciproce. Dl prof. Pașca, spre a ilustra aceste conflicte, s'a servit de o metodă curentă în istorie, de a se adresa direct documentelor și nu istoriilor generale sau monografiilor mai mult sau mai puțin tendențioase.

Întregul conflict l-a prezentat pe baza scrisorilor și a hotărârilor din sec. XI, pe cari le-a tradus din colecția Migne. Din aceste scrisori se vede disprețul delegaților Romei față de biserica răsăriteană, precum și tendința lor de-a introduce în „Crezul“ răsăritean adaosul filioque. Starea de tensiune dintre Apus și Răsărit, s'a stârșit prin ruperea definitivă. Cardinalul Humbertus, delegatul Papei Nicolae II, neputându-și impune punctul său de vedere, în 30 Iulie 1054 a pus în altarul bisericii Sf. Sofia textul latinesc al anatemei și a plecat. Constantinopolitanii abia după două săptămâni au ajuns să cunoască textul anatemei. Atunci ar fi reacționat vehement împotriva lui Humbertus, dar numai eră la Constantinopol. Rezultatul a fost ruperea unității bisericii creștine. Conferința următoare, va fi a Dlui prof. Dr. G. Stănescu.

I. E. N.

Un articol al dlui O. Ghibu. În numărul din urmă al excelentei reviste „Țara Bârsei“ din Brașov redactată de d. Ax. Banciu, distinsul profesor dela Universitatea noastră tipărește un articol despre cei din urmă 6 vlădici decedați: Pimen, Nectarie, V. Suci, Gr. Comșa, R. Ciorogariu și Nicolae al Clujului, consacându-le câteva caracterizări ce rețin atenția cititorului. Apoi in-

sistă din nou asupra restabilirii unității religioase, pe care ar dori s'o vadă legată de numele M. S. Regele Carol II-lea. Gândul este frumos. Întrebarea este ce primire-i face Blajul?

Criza internațională. Consiliul Societății Națiunilor întrunit la Londra de câteva zile, se sbate în găsirea căilor salvatoare din primejdia gravă în care a adus Europa gestul cancelarului Hitler, prin ocuparea Renaniei demilitarizate, Franța cere energic retragerea trupelor, iar Germania refuză. Anglia caută să mijlocească o atitudine mai conciliantă, spre a se putea începe tratative. Momentul este greu și diplomații sunt îngrijorați. Totuș n'au pierdut speranța că se va ajunge la o soluție împăciuitoare. Noi o dorim din tot sufletul.

Supărare zadarnică. Redacorii „Unirii“ blăjene s'au supărat foc pe reporterul ziarului „Universul“, care publică o serie de impresii și date culcese la fața locului în legătură cu trecerile la ortodoxie. N'ar vrea să mai afle și lumca ce se petrece pe la Valea Lungă, unde toate ostenețiile „clarisimilor“ de a opri curentul masselor de revenire la matcă au dat greș. Fiind că-i vorba de o nișcare mai largă, ce se întinde peste zeci de sate. Tot așa nu le convine să pomenesci de tradarea lui Atanasie Anghel dela 1700. Cică oameni de seamă au vorbit elogios despre acel act. Și noi îi cunoaștem. Dar oare să nu conteze nimic judecata unor scriitori uniți, ca Șincai, Micu, Maior, Bărnuțiu, Laurian, A. Papiu Ilarian, N. Densușianu?

BIBLIOGRAFIE

Dr. Seb. Stanca: Mănăstirea dela Râpa-Râmpețului 1486—1827. Cluj. 23 pagini. Studiul interesant publicat în Calendarul eparhial, a eșit și în broșură, ceea ce îl face accesibil ori cui. E o pagină instructivă din sbuciumul bisericii ortodoxe, ale cărei așezăminte smerite au fost obiect de pradă în acțiunile catolicilor prigonitori. În ciuda tuturor vrăjmașilor, credincioșii noștri țărani din acest sat mărunt nu și-au lăsat legea, refăcând biserica dărâmată de tunurile lui Bucov.

Consiliul Eparhial ort. rom. Cluj.

Nr. 1942—1936.

Comunicat oficial.

Ministerul Instrucției a dat tuturor Inspectoratelor școlare următorul ordin: Nr. 22999 din 19 Febr. 1936, către toate școlile normale, cu privire la orele de religie care vor fi introduse în toate clasele și anume:

Elevii din cursul inferior dela cl. I.—IV. normală, vor face câte două ore de teorie, iar elevii din cl. V.—VIII. câte o oră de teorie și o oră de practică religioasă.

Cluj, la 17 Martie 1936.

Consiliul eparhial.

Tipografia Eparhiei ortodoxe române, Cluj.

AVIZ! Subsemnatul aduc la cunoștința O. Domni Preoți, că în atelierul meu de croitorie din Cluj, Str. Regina Maria 48, se confecționează: **REVERENZI PREOȚEȘTI** din stoffe fine, cu prețul dela 1500 Lei; **ORNATE** cu prețul dela 3000 Lei; **PRAPORI** cu prețuri moderate, — precum și **costume bărbătești**. Rog binevoitorul sprijin al On. preoțimi, garantând de confecționarea frumoasă și durabilă.

Cu deosebită stimă
MIHAIL MUNTEAN,
croitor.